

Pavasario lygiadienis ant Šatrijos kalno

Darius RAMANČIONIS

Nuotraukos Antano Antano UNTYDI

Dienai pralenkus naktį, Telšių rajone ant Šatrijos kalno susirenka būrys prigimtinės pasaulėžiūros puoselėtojų švęsti Lygiadienį, užkurti Šventąją Ugnį, pasveikinti pavasarį ir naują metų rėdą.

Kai visoje Žemėje diena sulygsta su naktimi, švenčiamas Pavasario lygiadienis – Lygė (Saulėgrįža). Lygė senovėje mūsų protėviai minėjo kaip žemdirbių Naujųjų Metų pradžią. Žemaitijos didžiavyras Simonas Daukantas raštuose mini pirmąją pavasario šventę, vadinamą Trimpos arba Jorės vardu.

Žiemai padrimbant merginos eidavo saulės pasitikti ir iš rytų tekančiame upelyje praustis, baltais drabužiais dabinosi ir ratuodamos skelbė pavasarį sutikusios. Žmonės rinkosi su vaisėmis į erdvius namus, kur Pergubriui Perkūnui dėkojo sunkią žiemą pavarius ir linksmą pavasarį sugražinus. Prašė javus vykinti, auginti šakeles į šakas, lapodinti medžius, kraudinti žiedus, brandinti vaisius, idant žmonės, gyvuliai, bitės ir paukščiai gautų sau peno. Žemaitijoje Pavasario sutiktuvių šventės atspindžiai dar yra gyvi ir Užgavėnių bei Velykų papročiuose.

Pavasario sutiktuvių šventė jau keletas metų švenčiama ant žemaičiams švento Šatrijos kalno. Iš Raudonkalnio ugnumo ant kalno yra užnešta Amžinoji Ugnis. Šiomet žmonės aplink Ugnį ratelius šoko ir senovines dainas dainavo, prisiminė dievus ir protėvius. Grūdus aukodami dėkojo Žemei už teikiamas gėrybes ir gyvastį. Senu papročiu žynys metė kaušą per galvą, pranašaudamas ateinančius metus. Nusiskaistinę ir palaiminti sula, vertėmės kūliu į šviesos pusę. Amžinąją Ugnimi šventinome žvakes, kad

namus nušviestų ir piktą nuvartytų. Visi džiaugiamės skaisčia saule, didingais toliais ir paukščių giesmėmis.

Prie Šatrijos kalno iškelėme dešimtis naujų inkilų ir išvalėme senuosius, kuriuos padovanojo VšĮ „Pelėdos“ įkūrėjas Sigitas bei Varnių regioninio parko darbuotojai. Dalinomės protėvių išmintimi, dainavome apie paukščių ir žmonių draugystę. Vakarojome ant Raudonkalnio vaišindamiesi žemaitiška „šutyne“, ant kalno surinktų čiobrelių arbata.

Džiugu, kad Šatrija suburia bendruomenę, kuri kursto Amžinąją Ugnį, puoselėja papročius ir įprasmina Žemaitijos šventovę.

Nuotraukose – Pavasario lygiadienis ant Šatrijos kalno. 2024 m.

